

Jankilevics, E.

*****
 **
 **
 ** VÁLASZ A SZABADPOLC-RENDSZERREL KAPCSOLATBAN **
 ** FELMERÜLT KÉRDÉSEKRE **
 **
 **
 *****

A Bibliotekar' 1958. decemberi száma közölte E.Jankilevicsnek a Zagorszki Városi Könyvtár vezetőjének cikkét, amely a szabadpolc-rendszeréről szólt. A cikkel kapcsolatosan mind a szerző, mind a Bibliotekar' szerkesztősége számos levelet kapott, amelyekben a könyvtárosok pontosabb választ kérnek néhány, a cikkben nem eléggé világosan ismertetett kérdésre.

Itt közöljük Jankilevics elvtársnőnek az olvasók kérdéseire adott válaszát.

Az olvasóteremről

Az olvasóteremben megvalósítandó szabadpolc-rendszer komoly előkészületet igényel. Feltétlenül felül kell vizsgálni az állományt és ki kell selejtezni az elavult, értéktelen irodalmat. Nagy gondot kell fordítani az olvasóterem bibliográfiai apparátusára.

Könyvtárunk olvasótermének alapterülete 66 négyzetméter; ebből 10 négyzetméternyi terület a korábbi évek bekötött folyóirat- és ujságév-folyamainak, továbbá értékes kiadványok raktározására szolgál. Az olvasóterem könyvállománya több mint 4000 kötet, melyet rendszeresen gyarapítunk. Itt tároljuk az időszakos kiadványokat is, (több mint 70 féle címet).

A könyvek 6 tágas szekrényben vannak elhelyezve. Arról, hogy az egyes szekrényekben milyen könyvek, vagy a folyóiratoknak melyik évfolyama és milyen számai vannak, feliratok tájékoztatják az olvasót. A

szekrények polcain megjelöltük az alosztályokat is. Közvetlenül a bejárat mellett egy állványra ki vannak téve a folyó évre megrendelt folyóiratok és újságok, emellett üvegtárlóban a "Folyóirat-újdonságok" találhatóak.

Az olvasóterem állományáról szakkatalógus, valamint folyóirat- és újságcikkek-katalógus tájékoztatják az olvasót.

Az olvasóterem könyvtárközi kölcsönzést tart fenn más könyvtárokkal, ami lehetővé teszi, hogy az olvasó olyan fontos irodalomhoz is hozzájusson, amellyel a városi könyvtár nem rendelkezik.

Az olvasóteremben egy munkatárs dolgozik. Az 1958. évben 740 olvasó iratkozott be, ezeknek 33 274 könyvet és folyóiratot adtunk ki (10 397-tel többet, mint 1957-ben). A kölcsönzött irodalom megoszlása: társadalomtudományi és politikai mű 7983 kötet, természettudományi és matematikai mű 2573 kötet, orvostudományi, technikai és mezőgazdasági mű 6572 kötet.

Az új módszernél nem tapasztaltuk, hogy az olvasók megrongálták vagy eltulajdonították volna a könyveket, folyóiratokat, vagy kitépték volna az illusztrációkat.

Új statisztikai nyilvántartási forma bevezetése vált szükségessé az olvasóteremben. Mivel az olvasók túlnyomó többsége maga választja ki az irodalmat, lehetetlen az olvasók által kölcsönvett könyvek pontos feljegyzése. Ugy véljük, hogy az olvasóteremben bevezetett szabadpolc-rendszer mellett, elegendő lenne csupán a látogatottság és a bibliográfiai munka nyilvántartása. Ajánlhatjuk még azt is, hogy az olvasóval jegyeztessük be az általa használt irodalmat egy erre a célra szolgáló lapra, melyet a törzslapjához helyezünk.

A közművelődési könyvtárakban az olvasóterembe és a kölcsönzőbe általában ugyanazok a személyek iratkoznak be, ezért célszerű lenne egy közös olvasójegy bevezetése; ez lehetővé tenné az olvasók pontos számszerű nyilvántartását.

A kölcsönzőben

Kölcsönzőnk egy olyan szobában helyezkedik el, amelynek emeleti része is van. A könyvállomány (több mint 22 000 kötet) hétpolcos szabványalakú állványokon van elhelyezve, amelyek sorban állnak a helyi-

ség egész hosszában, ami lehetővé teszi a szolgálatban lévő könyvtárosnak az egész raktár áttekintését. Az emeletet kiegészítő helyiségként használjuk.

A raktárnak egyetlen be- és kijárata van. Az ügyeletes könyvtáros asztala az ajtó mellett van.

A kölcsönző nyolc órán át van nyitva. A kölcsönzőbe beosztott három könyvtáros közül egyidejűleg kettő dolgozik; az ügyeletes könyvtáros nyolc órát, a polcoknál szolgálatot teljesítő konzultánsok 4-4 órát. Az összes belső munkát, úgymint a könyvek jelzetekkel való ellátását, a katalogizálást, katalógus-szerkesztést a kölcsönző munkatársai végzik.

Egyéb kérdések

A könyvtár megnyitása óta vezetünk helyrajzi katalógust. Az állományból kiiktatott könyveket a leltárkönyvből kivezetjük, ugyancsak kiemeljük a helyrajzi katalóguslapot is. Amennyiben a könyvtár állománya közös az olvasóterem állományával, az olvasóterem könyveiről felvett helyrajzi katalóguslapon a változásnak megfelelő bejegyzést eszközölünk.

Könyvtárunk a szabadpolc-rendszer bevezetése előtt nem hajtott végre előzetes leltározást, mivel az 5-ös és 6-os szak anyagánál már korábban bevezettük a részleges szabadpolc-rendszert.

Eredeti cím: Otvetú na voproszú. Ob otrútom dosztupe.

Megjelent: Bibliotekar'. 1959. 4.no. 55.p.

OSzK.ford.sz.: 2162.